

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Europeiska kommissionens förslag om ett nytt direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Ju2022/00901, dnr V 2022/546

Selberg, Niklas

2022

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Selberg, N. (2022, mars 14). Remissyttrande: Europeiska kommissionens förslag om ett nytt direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet: Ju2022/00901, dnr V 2022/546.

Total number of authors:

1

Creative Commons License:

Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Juridiska fakultetsstyrelsen
Universitetslektor Niklas Selberg

Justitiedepartementet

Remiss: Europeiska kommissionens förslag om ett nytt direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Ju2022/00901

Juridiska fakultetsstyrelsen, som har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Yttrandet har utarbetats av universitetslektor Niklas Selberg.

Övergripande bedömning

Tidigare förslag till direktiv i ämnet har varit omstridda och blivit föremål för kritik särskilt såvitt gäller aktiebolagsstyrelseledamöters ansvar. I det föreliggande direktivförslaget har kommissionen bemött denna kritik och justerat sitt förslag (art. 25-26). De kritiska synpunkter som förekommit tidigare utgör således inte något hinder mot att kommissionen går vidare med det föreliggande förslaget. Att förslaget omfattar ett omdiskuterat och omstritt ämne ställer särskilda krav på hög kvalitet på EU-lagstiftningen och nationella genomförandeåtgärder. Att förankra den här typen av regler i gällande bolagsrätt framstår som en grannläga och känslig uppgift.

Kommissionen förankrar utförligt direktivförslaget i relevanta dokument om EU:s politik och rättsakter (se bl.a. skäl 1-13, 44, 50, 62). Vikten av agerande på EU-nivå förklaras (skäl 71). Mot denna bakgrund synes direktivförslaget vara förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

För att i så hög utsträckning som möjligt förverkliga direktivförslaget ambition att förverkliga intresset av förutsägbarhet ('legal certainty') respektive konkurrensneutralitet ('level playing field') för företag bör den här typen av regler utformas så nära uttrycken för den globala harmoniseringssträvan som möjligt – med detta avses således OECD Guidelines for Multi-national Enterprises, United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights samt relevanta ILO-instrument. Denna generella utgångspunkt bör präglade det fortsatta förhandlandet och lagstiftningsarbetet.

Artikelvisa kommentarer

Artikel 2: scope

Givet de ovanstående principiella utgångspunkterna framstår direktivets 'personella' tillämpningsområde som alltför snävt. Uteslutande av mindre företag (SME) (också då de är verksamma i risksektorer) urholkar direktivets effektivitet

och möjlighet att nå sina målsättningar. Storlekskriteriet och den delvis sektoriella indelningen av företagen ger sannolikt upphov till bristande förutsägbarhet och olika tröskeleffekter – tvärtemot direktivets ambition. För att öka reglernas genomslag och för att undvika negativa effekter för företag bör fler företag omfattas av de föreslagna reglerna.

Artikel 3.f: established business relationship

Artikeln avgränsar omfånget för skyldigheterna att bedriva due diligence (art. 6-8). Rekvisitet om established business relationship framstår som oklart och som att det inte förmår ge en skarp gräns för hur långt skyldigheterna om DD sträcker sig. Rekvisitet framstår vidare som att det är möjligt att manipulera och som tvistedrivande. Hur lång tid är 'lasting'? Regeln bör förtydligas.

I sammanhanget bör i enlighet med de ovanstående utgångspunkterna framhållas att härvidlag är OECD GL och UNGP mer effektorienterade.

Artiklarna 6.4, 7.2.a, 8.3.b, 13, 14.3, 26: medverkan från stakeholders

En samlad bedömning av direktivförslagets förhållande till medverkan från relevanta stakeholders ger vid handen att denna är alltför outvecklad. Det framstår som otroligt att direktivet ska kunna förverkliga sina målsättningar utan en mer avancerad medverkan från stakeholders. Direktivförslagets ambitioner härvidlag framstår t.ex. som avsevärt lägre än de som ligger bakom gällande regler om arbetstagarmedverkan och gällande kollektiv arbetsrätt. De insnävande och kvalificerande rekvisiten i olika artiklar bör ofta kunna utgå. Frågan bör uppmärksammas i det fortsatta förhandlings- och lagstiftningsarbetet.

Artiklarna 7.3 och 8.5 samt 22.2: faran för övervältring av kostnader och skyldigheter

Direktivförslaget utgår från ett antagande om att stora företags ansvar för DD bör omfatta ett större område än den egna juridiska personen och dennas handlingar. Grunden för detta är antagandet att stora företag kan utöva makt ('leverage') på många olika sätt på verksamheter längre ner i värdekedjan. Detta är i och för sig riktigt. Mot denna bakgrund blir de rubricerade reglerna som möjliggör att stora företag kan skapa ansvarsfrihet genom att avtala om compliance m.m. från mindre företag längre ner i kedjan emellertid problematiska. Utmaningen för regleringen blir att hindra att maktfulla företag kan använda sin styrka för att avtalsvägen övervältra ansvar för risker till mindre företag längre ner i kedjan som kan vara mindre lämpade att axla detta ansvar. Operationen står som sådan i strid med antagandet i direktivförslaget om att stora företag bör bära ett stort ansvar. Remedium mot detta agerande framstår som outvecklat och oklart (art. 8.5, 2 st och art. 22.2). Frågan är av avgörande betydelse och bör prioriteras i det fortsatta förhandlings- och lagstiftningsarbetet.

Artikel 7.5 och 8.6: avsluta samarbetsrelationer i vissa fall

För vissa fall föreskrivs en skyldighet för företag avbryta affärsrelationerna. Gäller denna skyldighet även i de situationer då ett sådant agerande förvärrar den situation som gett upphov till skyldigheten att avbryta relationerna? Är det fråga om att skapa en särreglerad hävningsgrund?

Artikel 8.3.a: payment of damages

Regeln framstår som en skadeståndsregel. Enligt vilka principer ska skadeståndet beräknas?

Artikel 9 och 19: complaint procedures och substantiated concerns

Regeln bör samordnas med reglerna inte endast i direktiv 2019/1137 utan också de i 2016/943 och i förordningen 2016/679.

Artikel 18: powers of supervisory authorities

Regeln kan behöva samordnas med European Labour Authority och förordning 2019/1149.

Artikel 25: directors' duty of care

Det är gott att termen 'the best interest of the company' inte harmoniseras på grundval av befintligt underlag.

Annex till förslaget

Det är en brist att regionala europeiska MR-instrument – t.ex. Europakonventionen om skydd för de mänskliga fri- och rättigheterna, Europarådets sociala stadga – inte räknas upp här.

Avslutningsvis

Den korta tid som stått till förfogande för framtagande av det föreliggande yttrandet har omöjliggjort fördjupade analyser och utvecklade resonemang.

Enligt delegation

Niklas Selberg